

V

lucht naar Curaçao

Debby van den Bergh

LetterRijn

Vlucht naar Curaçao

Debby van den Bergh

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, mei 2015

© 2015 LetterRijn

Auteur: Debby van den Bergh

Redactie: Karel Kanits en Theo van Rijn

Grafische vormgeving: Book-a-licious

Foto achterzijde: Spike Bakker

Drukwerk: Grafistar, Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

ISBN: 978-94-918751-4-4 papier 15,95

ISBN: 978-94-918751-7-5 ebook 4,99

NUR: 320

•

Vlucht naar Curaçao

*Als moederschap de belichaming is van opoffering,
is schuld het lot van een dochter
die ze nooit kan vereffenen.*

Milan Kundera

Proloog

De dood is een raar iets. Aan de ene kant is het een definitieve beëindiging van het leven, maar aan de andere kant kan de dood het begin van het leven zijn.

Voor de ander die achterblijft, welteverstaan.

Ik ben zoekende. En ik weet inmiddels dat deze zoektocht slechts kan worden vervolgd als ik in staat ben om los te laten. Maar vinden we dat niet het moeilijkst wat er is? Willen we niet liever vasthouden aan onze zekerheden?

Ik ben mijn nuchtere kijk op het bestaan kwijtgeraakt, omdat ik de dood van dichtbij heb meegemaakt. Van té dichtbij. Ik heb het leven zien wegvloeien in een laatste ademzucht, alsof de maan tijdens een seconde van onoplettendheid voor de zon schoof.

Het was een onwerkelijk, maar toch rustig en kalm moment, dat ik eigenlijk niet had verwacht na de lijdensweg die mijn vriendin moest doormaken voor haar dood.

Ze was, net als ik, een jonge moeder.

Vlak na de eerste verjaardag van haar jongste dochtertje liet ze mij de bult in haar buik voelen. Ik schrok - zij was al verontrust - maar door de overmoed van onze jeugdige leeftijd waren we ervan overtuigd dat wij onaantastbaar waren. We geloofden in de onverwoestbare levenskracht en liefde van het moederschap en waren niet voorbereid op de keiharde realiteit.

Maandenlang leven tussen hoop en vrees.

Binnen drie maanden nadat ze mij mijn hand op haar onderbuik liet leggen om die beangstigende, vreemde bult te laten voelen, lag ze op sterven. Maar haar geest en lichaam

leken nog niet klaar om het aardse bestaan en haar man en kleine dochters, te verlaten.

Op vrijdagmiddag voelde ik mij onrustig en reed vrij onverwacht uit mijn werk naar het ziekenhuis. Daar aangekomen liep ik het pad op naar boven. De kamer waar ze lag voelde warm aan en geurde zoet door alle bloemen. Haar lievelingsbloemen, rode rozen, naast haar bed, een bos fresia's bij de wasbak en kleine, onhandige jampotjes met witte chrysanten bij het raam. Haar bleke, vrijwel levenloze lichaam onder een spierwit laken. Haar man met wanhoop in zijn ogen naast haar. Een infuus in een tengere arm. Kleurloze, haarloze armen die ik voorzichtig heb gestreeld. Haar arm voelde warm aan. Er stroomde nog bloed door haar aderen, nog leven door haar lijf. De urinezak die aan de zijkant van het bed hing, vulde zich traag met een donkerrode inhoud. Urine vermengd met bloed.

Ik zat naast het bed en ben met haar man en moeder herinneringen gaan ophalen. Het vele lachen, avonden die overgingen in nachten gevuld met gesprekken en glazen wijn. De gezamenlijke vakanties.

Ik voelde het afscheid naderen en wilde breken, maar ik kon niet breken. Ik moest sterk zijn. Wat had ik anders kunnen doen aan het bed van deze stervende, jonge vrouw, dan de mooie momenten ophalen die we hadden gedeeld? Ik had mijn tranen de vrije loop kunnen laten, maar bewaarde ze voor later. Ik zou ze nog hard nodig hebben. De verpleegster liep in en uit en morrelde soms aan het infuus. De zolen van haar gezondheidsslippers maakten een plakkend geluid op de gladde vloer. Toen, ineens, slaakte ze een laatste zucht. Zonder het te beseffen keek ik op de klok.

Op die vrijdag, 13 juli 2001, enkele minuten voor vijf in de middag, stierf Jacqueline.

Toen begon mijn ontdekkingsreis.

*Balancerend
want uit evenwicht*

*ben ik breekbaar
en fragiel*

*Mijn identiteit
is in verwarring*

*ik zoek de blauwdruk
van mijn ziel*

Hoofdstuk 1

Het is voorjaar en ik loop op straat. De klamme warmte voelt aan als een deken. Ik ben uitgelaten en ik kan me nauwelijks beheersen om niet te gaan huppelen. Zweet prikkelt op mijn rug en mijn borsten deinen in het dunne, lichttroze shirt dat ik vanmorgen vol goede moed heb uitgekozen.

De lucht lijkt zwanger van belofte en het voorjaar maakt me zoals altijd onrustig. Ik snuif de zware, zoete geur van magnolia op en sluit voor een seconde genietend mijn ogen. Dat had ik beter niet kunnen doen. Ik loop tegen een dame van middelbare leeftijd op en mijn schouder beukt het arme mens zowat van de stoep. Ik put me uit in verontschuldigheden, maar ze heeft geen goed woord over voor *zo'n lomperik* als ik. 'Welke idioot loopt met gesloten ogen over straat?' blaft ze me toe. Stevie Wonder wil ik zeggen, maar haar boze blik doet me besluiten niet de grapjas uit te hangen. Mopperend vervolgt ze haar weg.

Lichtvoetig wandel ik verder en mijn hakjes veroorzaken een vrolijk tikkend geluid, waardoor mannen me nakijken terwijl mijn rok rond mijn witte benen danst.

Mark ziet me aan komen lopen en staat op als ik het overvolle terras nader waar we hebben afgesproken. Blikken zijn op mij gericht en ik ben me bewust van mijn zomerse outfit, die - ondanks het wit van mijn armen en benen - verwoordt wat iedereen lijkt te voelen vandaag. Vrijheid. Als ik, voorzichtig tussen stoelen door manoeuvrerend, vlakbij het tafeltje van Mark ben, prikt mijn hak zich vast tussen twee koppige steentjes. Ik struikel en verlies mijn

schoen. Op mijn hurken, angstvallig mijn rokje tussen mijn dijen klemmend, wrik ik de hak tussen de tegels uit. *Toch nog wat kleur op mijn wangen*, denk ik.

‘Jij verandert ook nooit hè?’ lacht Mark als hij me kust. ‘Die hoop heb ik inderdaad opgegeven, maar het zijn rotsteentjes hoor.’

Ons kent ons, en er staat een glas droge witte wijn voor me klaar. Het koele vocht glijdt door mijn keel en zuchtend knijp ik mijn ogen samen om ze te beschermen tegen de felle zon. ‘Vertel,’ zegt Mark, ‘hoe gaat het nu met je?’ En terwijl ik hem vertel dat alles goed gaat nu de scheiding helemaal is afgerond en mijn ex en ik een co-ouderschap zijn aangegaan voor onze zoon Robin, drink ik mijn wijn met kleine slokjes. Ondertussen kijkt Mark me geamuseerd aan en knikt af en toe.

‘Maar dat vroeg ik niet. Ik wil weten hoe het met jou is.’ Hij pakt mijn hand en knijpt er zachtjes in. Ik krijg een brok in mijn keel die ik snel probeer weg te slikken met een bodempje wijn. Hoe kan ik in een notendop vertellen wat er is gebeurd zonder in een hysterische huilbui uit te barsten? Hoe goedbedoeld de vraag ook is, eigenlijk hoor ik hem liever niet. Laat mij geloven dat alles goed gaat. Laat mij in deze zomerse hemelsheid een aanloop nemen naar de toekomst en het verleden achter me laten als een voetstap in de modder.

Om het gesprek een andere wending te geven, vraag ik Mark hoe het samenwonen bevalt. Mark, de eeuwige vrijgezel die ooit zei nooit te zullen gaan samenwonen, heeft de liefde van zijn leven gevonden en bleek zelfs bereid de belofte aan zichzelf te offeren.

‘Heel goed,’ glundert hij. ‘Antonio heeft eindelijk een keuze kunnen maken over het bankstel, wel erg duur, maar ach, hij mag ook wel eens iets moois uitzoeken.’

Ik glimlach en zwijg. Die Antonio heeft hun hele huis

volgeplempt met walgelijk dure designspullen, en Mark maar wapperen met zijn creditcard. Maar ja, verliefd.

‘We geven binnenkort een etentje, dus ik zal jou en Ellis wel smsen wanneer en hoe laat.’

‘Dus dat is mijn status tegenwoordig?’

‘Hoe bedoel je?’ vraagt Mark.

‘Nou, als je mij uitnodigt zeg je er altijd bij *en Ellis*, alsof Ellis en ik een stelletje zijn.’

‘Jullie zijn mijn vrienden, dan is het toch niet vreemd dat ik jullie samen uitnodig? Jezus, jij kan ook zo moeilijk doen over niets.’

Ik wil hem zeggen dat ik het vervelend vind om als vrijgezel altijd gekoppeld te worden, in de meeste gevallen aan Ellis. Ondanks dat ik stapelgek ben op mijn vriendin, is het toch sneu om steeds met zijn tweetjes op te moeten komen draven. Anders klopt het aantal waarschijnlijk niet aan de met uiterste zorg gerangschikte tafel van perfectionistische Antonio. Die zou mij er sowieso liever niet bij hebben, omdat ik het niet kan laten zijn culinaire avondjes te vergriepen met mijn dubbelzinnige grapjes. Om geen ruzie met Mark te krijgen, besluit ik wijselijk mijn mond te houden.

Mark bestelt nogmaals wijn en als de serveerster de glazen voor ons op het tafeltje neerzet, wil ik in een vlaag van behulpzaamheid de twee lege glazen op haar dienblad zetten. Op zoveel hulpvaardigheid is ze niet berekend en een glas - het mijne - klettert vanaf het blad naast me, eerst op de tafel en vervolgens op straat. De glassplinters zitten zelfs in mijn pumps. Ik ben dit wel gewend en ruim onverstoort de scherven op en begin ondertussen vrolijk over mijn bezoek aan de sportschool te vertellen.

‘Echt waar, Mark, het is gewoon niet te geloven. Al die meiden hebben tegenwoordig een tatoeage, ik ben waarschijnlijk de enige zonder, en dat niet alleen, ze zijn allemaal doorbakken zonnebankbruin.’

‘Misschien zijn ze op vakantie geweest,’ oppert Mark nuchter. ‘Als dat zo is, beste Mark, waarom zijn ze dan allemaal *all the way* bruin? Bruine borsten, bruine billen, bruine poezen, en allemaal zo’n wit driehoekje net boven de bilspleet!’

De klaterende lach van Mark schalt over het terras, en verstoord kijken onze terrasgenoten op.

Luidruchtige vrolijkheid wordt duidelijk niet op prijs gesteld. ‘En daarbij,’ vervolg ik mijn betoog, ‘ik zie al die meiden één voor één na weken van afwezigheid weer verschijnen met opvallend grote borsten. Ik hoef niet eens naar de littekentjes onder die tieten te speuren om vast te kunnen stellen dat er weer een paar siliconenzakken bij zijn gekomen.’

‘Dat had Ellis toch ooit ook en die zei dat het door de pil was gekomen.’

‘Ja, dat kan wel maar dan word je, net als Ellis, ook tien kilo zwaarder, en deze meiden zijn en waren broodmager maar die borsten zijn ineens zo groot en gezwollen als van een zwangere vrouw. Als ze hun armen in de lucht steken gaan die bollen tien centimeter mee omhoog. Dat gebeurt bij mij niet hoor,’ werp ik tegen.

Mark zwijgt. Tegen zo’n typisch vrouwelijke conclusie heeft hij als man weinig in te brengen. Bij hem op de sportschool staan mannen onder de douche die gewoon man zijn. Met grote of kleine piemels. Kaal of met een bos haar, of iets ertussenin. De een heeft rughaar, borsthaar of beenhaar. Een ander weer niet. Gespierd of iel. Dikke buiken en afgetrainde buiken en geen vent die er om maalt. Sommige mannen zijn bruin en getatoeëerd maar het merendeel is nog volledig zichzelf. Met *love handles* door het bierdrinken in de kroeg met vrienden.

‘En dan heb ik het nog niet gehad over al die kaalgeschoren venusheuvels waar tussen de schaamlippen een piercing glinstert,’ begin ik.

‘Nu weet ik het wel,’ moppert Mark en zwijgend drinken we

onze wijn.

We kijken naar mensen die vanwege de onverwachte warmte hun vestjes en jassen uittrekken. Vrouwen rollen hun lange rokken tot boven de knie om wat zon te pakken en ik zie opvallend veel blubberbuiken boven hippe spijkerbroeken uitpuilen.

'Ik ben in elk geval niet de enige waar het gesonjabakker aan voorbij is gegaan,' zeg ik tevreden en kijk naar al die bleke ledematen die in de zon te bruinen worden gelegd. Ondanks moderne hulptechnieken, diëten, massage-apparaten, wonderpillen en zweetbroeken, is het terras vol lillend vlees. En om dat te vieren bestellen we - vooruit dan maar - nog een glaasje wijn.

Hoofdstuk 2

Rozig van de wijn loop ik het hellende pad omhoog. Een ambulance raast voorbij en ik schrik. In de verte zie ik ambulancepersoneel dat druk in de weer is met een brancard, en binnen dertig seconden zijn ze achter twee grijze klapdeuren verdwenen. Het gebouw torent boven me uit en ik voel met mijn hand in mijn zak. Verdorie, weer vergeten kleingeld voor een parkeermunt mee te nemen. Voor de deur van het ziekenhuis zitten zieke mensen in hun pyjama's en ochtendjassen te roken. Ondanks de aangename temperatuur waait het en voelt het kouder aan dan het is. Als ik door de draaideur loop, waait de rooklucht mee naar binnen.

In de lift twijfel ik; welke verdieping ligt hij ook alweer? Bijna wekelijks veranderen ze de ligplaats van mijn vader, het lijkt bijna dat ze het doen om te pesten. Van de ic naar mediumcare, van mediumcare naar neurologie, vervolgens naar oncologie, dan naar urologie en weer terug.

Het ziekenhuis heeft veertien verdiepingen, maar in de lift zie ik knoppen voor een vijftiende en zestiende etage. Er zijn geen dertiende en veertiende etage, mensen willen niet op de dertiende verdieping liggen, want dan ga je - volgens het bijgeloof - dood. Maar als er geen dertiende etage is, is de volgende vanzelfsprekend de veertiende, maar dan weet iedereen dat de veertiende eigenlijk die ontbrekende dertiende is en ga je alsnog dood. Dus is de eerstvolgende na de twaalfde de vijftiende etage geworden, dat scheelt een hoop. Of geeft hoop.

Als ik de lift uitstap, weet ik niet welke kant ik op moet. Dat is afhankelijk van welke lift - links of rechts - ik bij het

instappen heb gekozen.

Aangezien ik dat gedurende mijn analyse van de dertiende etage ben vergeten, zoek ik langs de kale, steriele gangen de juiste kamer.

De balie van het personeel is onbemand en dus zoek ik zelf in de kastjes van de keuken naar een vaas. Met de vondst in mijn armen - een lege augurkenpot voor de chrysanten - en een tasje met spullen voor mijn vader, loop ik door de gang en lees de naambordjes naast de deuren. Als ik eindelijk zijn naam zie staan - onveranderd fout geschreven - ben ik blij dat hij, kritisch als hij is, het niet kan zien.

Zijn bed staat rechts achter in de kamer bij het raam. *De mazzeelaar*, denk ik wrang. Zijn ogen zijn gesloten. Hij slaapt. Hij heeft baardgroei van een paar dagen en de witte schilfers op zijn kin doen de baard witter lijken dan die al is. Zijn gerimpelde handen liggen op de vale gele ziekenhuisdeken. Een infuus is met een witte doorzichtige pleister vastgeplakt op de doorschijnende huid van zijn hand. Aan de binnenkant van zijn magere arm zitten blauwe plekken op plaatsen waar ze hebben misgeprikt. Op zijn kin zit een spoortje van yoghurt en ik hoop dat het van het avondeten is, niet van het ontbijt. Zijn T-shirt zit vol etensvlekken. Voorzichtig loop ik om het bed heen en druk een kus op zijn stoppelige wang, terwijl ik het yoghurtspoor behoedzaam ontwijk.

Ik stop schone shirts in zijn kast, leg de krant op een stapel ongelezen exemplaren, zet chrysanten in de provisorische vaas en zoek in het minuscule laatje van het minuscule kastje naar een aardappelschilmesje om vervolgens een overrijpe kiwi te schillen.

Achter me klinkt gekerm, maar ik weersta de neiging om te kijken. Het gejammer duurt slechts even, toch opent mijn vader zijn ogen.

Hij is een beetje blij me te zien. Een doffe blik weerspiegelt zijn gemoedstoestand; onverschilligheid en gelatenheid. Ik

stop kleine stukjes kiwi in zijn mond en weet dat de zwarte pitjes venijnig onder zijn gebit zullen gaan zitten. Dadelijk zal ik, mijn walging onderdrukkend, de prothese uit zijn mond nemen om het onder de kraan af te spoelen. De kiwi is zo zacht dat het sap tussen mijn vingers doorsijpelt.

Zijn verlamde benen schokken onder de deken. Door de grimas op zijn gezicht weet ik dat hij pijn heeft. Wat precies pijn doet weet ik niet, hij inmiddels ook niet meer. Misschien de spasmen in zijn nagenoeg levenloze benen of de tere openingen in zijn lichaam waar vakkundig twee slangen zijn blaas verbinden met handige wegwerpzakjes, maar het kan ook de vuistdiepe doorligwond op zijn stuit zijn.

Ik pak het bekertje met lauwwarm water dat op het tafeltje staat en vul het opnieuw, nadat ik de kraan een tijdje heb laten lopen zodat het water wat kouder aanvoelt. Koel water, lekker koud water is er niet in ziekenhuizen. Alles is lauw.

Maar dan ook alles. Ik spoel de prothese af onder de kraan en zet het bekertje weer op het kastje dat, hoe minuscuul ook, dienst doet als aanrechtblad, boekenkast, dressoir en secretaire. Schuldbewust pak ik twee euro uit zijn oude zwarte portemonnee. Het leer is slap en versleten. Ik veeg de yoghurt van zijn kin, trek hem een schoon shirt aan en kus nogmaals de stoppelige wang. Ik doe zijn vuile was in een plastic tasje en nog schuldbewuster ga ik weg. Mijn rug is naar alle ellende gekeerd en ik ben blij dat ik dadelijk frisse lucht kan opsnuiven, gezonde zuurstofrijke lucht die ze in een ziekenhuis met man en macht buitenhouden.

Er staat, zoals altijd, een lange rij voor de parkeermuntjesautomaat.

‘Ziekte loont,’ mompel ik.

Buiten verblindt de felle zon mij en ik knijp mijn ogen samen.

In de auto schalt U2 uit de speakers. Ik draai mijn raampje open en vraag me af waar ik nog in geloof.

Er lijkt geen heden of toekomst te zijn en dus klamp ik me

maar vast aan het verleden. Bono zingt:

*Sweet the sin, bitter the taste in my mouth
I see seven towers, but I only see one way out
You gotta cry without weeping, talk without speaking
Scream without raising your voice
You know I took the poison, from the poison stream
Then I floated out of here, singing
Ab la la la de day
Ab la la la de day*

Onderstaande lijst is een overzicht van songs die óf rechtstreeks in het boek worden genoemd óf erg aansluiten bij het betreffende hoofdstuk. Als extraatje is deze muziek opgenomen in een lijst op Spotify. De QR-code en de URL hiervan staan onder deze index.

- Proloog: Fragile – Sting
- Hfdst. 1: Nobody's wife – Anouk
- Hfdst. 2: Running to stand still – U2
- Hfdst. 3: Lost - Anouk
- Hfdst. 4: Get up stand up – Bob Marley
- Hfdst. 5: El cuarto de Tula – Buena Vista Social Club
- Hfdst. 6: I am in the mood – John Lee Hooker
- Hfdst. 7: Wicked game – Chris Isaak
- Hfdst. 8: Blauw – The Scene
- Hfdst. 9: Total Control – Motels
- Hfdst. 10: State of independence – Donna Summer
- Hfdst. 11: Whiskey ballad – Seasick Steve
- Hfdst. 12: Laat me – Ramses Shaffy & Alderliefste
- Hfdst. 13: Point blank – Bruce Springsteen
- Hfdst. 14: Another 45 miles – Golden Earring
- Hfdst. 15: Just like you – Keb Mo
- Hfdst. 16: In this world - Moby
- Hfdst. 17: Veronica – Cornelis Vreeswijk
- Hfdst. 18: Love on the rocks – Neil Diamond
- Hfdst. 19: Long blond animal – Golden Earring
- Hfdst. 20: Drive – R.E.M.
- Hfdst. 21: In the upper room – Mahalia Jackson
- Hfdst. 22: Childhood dreams – Nelly Furtado
- Hfdst. 23: Lonely without you – Mick Jagger & Josh Stone
- Hfdst. 24: It's a heartache – Bonny Tyler
- Hfdst. 25: I see a darkness – Johnny Cash
- Hfdst. 26: Moonlight mile – Turin Brakes

- Hfdst. 27: Road to hell – Chris Rea
Hfdst. 28: Wash me clean – KD Lang
Hfdst. 29: I'd do anything for love - Meatloaf
Hfdst. 30: That's not love – Keb Mo
Hfdst. 31: Lifetime – Beth Hart
Hfdst. 32: The fist time – Allison Moyet
Hfdst. 33: She's got her ticket – Tracy Chapman
Hfdst. 34: What's up – 4 Non Blondes
Hfdst. 35: I want you – Elvis Costello
Hfdst. 36: All cried out – Allison Moyet
Hfdst. 37: Killing the blues – Robert Plant &
Alison Krauss
Hfdst. 38: All for nothing - Kensington
Hfdst. 39: The scientist – Coldplay
Hfdst. 40: Rehab – Amy Winehouse
Hfdst. 41: Read 'em and weep - Meatloaf
Hfdst. 42: Oh Mary don't you weep – Bruce Springsteen
Hfdst. 43: Strong – London Grammar
Laatste hoofdstuk: Wings – Birdy & One – U2

[http://open.spotify.com/user/alexdor67/
playlist/2MaRsbCswArw9wBk2RfIed](http://open.spotify.com/user/alexdor67/playlist/2MaRsbCswArw9wBk2RfIed)